

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 18. septembra 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 109.

Kritično pomanjkanje vagonov v Sloveniji.

Pomanjkanje odprtih vagonov za prevoz lesa in premoga, ki se pojavlja že nad dva meseca na celem območju ljubljanske železniške direkcije, je doseglo zadnje dni zelo kritičen obseg. Pretekli teden, ko je bilo delo v revirjih Trboveljske premogokopne družbe ustavljeno, je železnica še nekako krila naročila trgovcev in industrijcev, od kar pa se je obnovilo delo v premogovnikih, ni v stanju takorekoč niti enega vagona dostaviti privatnim interesentom za nakladanje blaga. Celotno za nakladanje premoga primanjkuje odprtih vagonov tako, da se mora premog največkrat deponirati in včasih obrate po cele dneve ustavljati zaradi nedostatka vagonov.

Se hujše pa je za lesno industrijo in trgovino. Število na postajah naročenih vagonov znaša že samo za les nad 600. Velika eksportna podjetja so prišla vsled tega v velike poslovne neprilike, ker niso v stanju izvršiti prevzete dobave pravočasno in vkreati ladijske tovore. Grozijo jim velike izgube vsled kazni in stroškov, katerim bodo zapadli, ako se jim pravočasno ne dostavi zadostnega števila odprtih vagonov.

Vse intervencije posameznikov, kakor tudi trgovske zbornice pri ministrstvu saobračaja in pri Generalni direkciji v Beogradu so ostale dosedaj brez praktičnega uspeha. Nasprotno se situacija še od dne do dne slabša, posebno pa zadnje dni, ko je pričela železniška uprava odtegovati prometu

velike množine inozemskih vagonov, ki se imajo vsled odpovedi najemniških pogodb do konca septembra vrniti raznim inozemskim posojevalnim in prometnim družbam. Dasiravno je generalni direkciji železnic dobro znano, da nastaja vsako leto ob pričetku izvozne sezone občutno pomanjkanje tovornih vagonov, ki traja do konca februarja in da je letos vsled abnormno velikega števila pokvarjenih vagonov situacija še posebno prekerana, je kljub vsem opozorilom interesiranih krogov koncem junija odpovedala nad 2000 vagonov, ki jih ima izposojenih od raznih avstrijskih in belgijskih prometnih družb. Te vagoni mora železniška uprava baš sedaj v dobi največjega pomanjkanja do konca tekočega meseca vrniti v inozemstvo. Medtem ko trpijo gospodarski krogi vsled pomanjkanja vagonov največje škode, se nabira v Tezmem pri Mariboru na stotine vagonov, da se po izvršeni reviziji vrnejo v inozemstvo. Apeliramo na vse merodajne činitelje, da ukrepejo vsaj v zadnjem trenutku potrebne korake, da se ta brezglavost Generalne direkcije popravi in da dobijo interesenti zadostno število voz na razpolago.

Kakor doznavamo, je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo z brzojavno predstavko opozorila tako ministra saobračaja, kakor tudi generalno direkcijo železnic in centralno vozovno vodstvo na zgornje nedostatke z zahtevo po takojšnji pomoči.

Uvedba novih »državno-privatnih« trgovin.

Čudna so to podjetja in vendar je morala naša, že itak popolnoma izmrevarena trgovina doživeti tudi novost, ki jo najbrž ne pozna še nobena pravna država na svetu. Poleg naših trgovin, ki se morajo prilagoditi vsem obrtnim in policijskim predpisom, ki so z davki, socialnimi dajatvami, poštnimi in drugimi pristojbinami tako obremenjene, da komaj životarijo, se ustanovljajo posebne privilegirane »državno-privatne« trgovine. Državni karakter teh podjetij se kaže namreč v tem, da niso podvržena predpisom obrtnega reda, da so osvobodena plačevanja davkov in celo poštnine, privatni karakter pa v tem, da so sicer prava pridobitna, komercialna podjetja, ki grozijo z izrednimi privilegiji uničiti vsako zasebno konkurenčno podjetje. Anomalija, kakor si jo je dovolil g. prosvetni minister z izdanjem pravilnika o »Državni zalogi šolskih knjig« ne bi pač smela biti dopuščena v pravni državi!

Že v zadnjem našem listu smo pisali o zgornjem pravilniku, ki je izšel dne 1. t. m. in po katerem sme »Državna zaloga šolskih knjig v Ljubljani« izdajati, prodajati, pa tudi kupovati šolske knjige državne in privatne izdaje za vse šole, vse vrste šolskih potrebščin (zvezke, svinčnike, črnilo, papir itd.), različna šolska učila ter razne šolske tiskovine. Zavod ima tudi pravico posredovati nakup knjig poljubne vsebine za šole in druge urade.

Pravilnik predvideva tudi poseben upravni odbor, ki ima dolžnost in pravico določati prodajno ceno vsem šolskim tiskovinam in učilom ter višino popusta knjigarnam in šolskim ustanovam. Ta odbor ima tudi pravico predlagati in sklepati o dobičku.

Že iz tega je razvidno, da gre tu

za čisto zasebno trgovino. Kupovati in prodajati knjige in vsa učila, celo svinčnike, črnilo itd. ter pravica sklepati o dobičku, kakor jo ima upravni odbor te zaloge, so pač znaki, ki čisto privatni, pridobitni značaj tega podjetja nikakor ne morejo prikrivati. »Državna zaloga šolskih knjig« naj bi zalagala šolske knjige, ki jih ne morejo prevzeti privatniki, naj bi skrbela za razpečevanje teh knjig, kupovati pa tudi druge knjige v svrhu prodaje, pečati se poleg tega tudi še s trgovino vseh šolskih potrebščin, je pa že malo preveč!

Pravilnik, ki ustvarja tako anomalijo, je izdan na podlagi sklepa pokrajinske vlade za Slovenijo z dne 3. maja 1919. Sklep je v smislu vidovdanske ustave izgubil svojo veljavnost in čuditi se moramo, kako se je mogel g. minister prosvete za ustanovitev take vrste podjetja naslanjati na sklep, ki je že davno neveljaven. — Tudi bi moral g. minister prosvete vedeti, da je za ustanovitev takih podjetij merodajen zakon o državnem računovodstvu, da bi moralo to podjetje, kateremu daje g. minister kar tako na lahko pravico prostega trgovanja, kupovati vse potom javnih licitacij itd. Toda g. minister se na vse to ni oziral in je odobril pravilnik, katerega določila kršijo celo vrsto obstoječih zakonov. Kako je moglo priti do tega, kako je mogel g. minister podpisati tak pravilnik, si je pač težko predstavljati!

V nizu let smo se privadili že marsičemu, molčali smo mnogokrat tudi ko ne bi smeli, saj je potrpežljivost slovenskega trgovca znana, toda ako se nas hoče s silo zadaviti, smo primorani, da dvignemo svoj glas in to tem močneje, če se proti nam uporabljajo sredstva, ki so protizakonita,

Izvoz lesa po novi železniški tarifi.

Največjo vlogo za gospodarske kroge v Sloveniji v novi tarifi igra izvozna tarifa št. 6, pod katero spada ves rezan in tesan les, trami, deske in letve, ki tvorijo največji del našega eksportnega prometa. Za te vrste lesa se je računala vozarina po sedanji tarifi po 23 razredu, dočim se po novi tarifi računa po razredu 21, a se izvaja preko Rakeka, odnosno Bohinjske Bistrice ali Planice, dočim se pri izvozu preko Sušaka in Splita iz področja ljubljanske železniške direkcije računata pristanišna tarifa št. 18/b po znižanem baremu 23. tarifnega razreda. Razlika med temi tremi tarifami je razvidna iz sledeče sestave:

Razdalja km	nova pristanišna tarifa št. 23		
	stara tarifa št. 23	stara tarifa št. 21	stara tarifa št. 23
1—10	250	255	140
11—15	270	280	160
16—20	295	305	175
21—25	320	330	195
26—30	340	355	215
31—35	365	380	235
36—40	390	405	255
41—45	410	430	270
46—50	435	455	290
51—55	450	475	305
56—60	465	495	315
61—65	485	510	330
66—70	500	530	340
71—75	515	545	350
76—80	530	565	365
81—85	550	585	375
86—90	565	600	390
91—95	580	620	400
96—100	595	635	415

Isti tarifni stavek kot za Sušak velja tudi za Split.

Praktičen efekt pa se vidi iz sledečih konkretnih relacij in vozarinskih stroškov za 10 ton rezanega lesa ali tramov:

Relacija	Razdalja	Vozarina za 10 ton
Celje—Sušak pristanišče	330 km	855 Din
Celje—Rakek drž. meja	142 km	800 Din
Ljubljana—Sušak prist.	339 km	870 Din
Ljublj.—Rakek drž. meja	59 km	495 Din
Maribor—Sušak prist.	397 km	970 Din
Maribor—Rakek drž. meja	209 km	960 Din

Iz gornjega sledi, da izgublja izvoz lesa iz postaj mariborske oblasti in deloma tudi že ljubljanske oblasti prejšnjo konvencijo na Reko, ker je transport na Sušak po novi pristanišni tarifi neprimerno ugodnejši. Pri tem pa moramo še upoštevati dejstvo, da so vse pošiljatve na Sušaku, ki se krcajo na ladje in ki se vskladiščijo na odprtem prostoru po določbah nove tarife 21 dni ležarine proste. Brezdvomno je, da se bo na podlagi nove tarife konkurenčno razmerje, kakor tudi prometne smeri za naš izvoz bistveno izpremenile in najskrajnejši čas je, da se naši interesenti pravočasno orientirajo v novo nastali tarifni situaciji, da jih razmere ne prehitijo.

da, protiustavna. Zahtevamo, da se za zadevo zavzamejo narodni poslanci ter da z interpelacijo v narodni skupščini to vprašanje razčisti! V tem, ko se bori vlada — vsaj na videz — s težkimi posledicami hude gospodarske krize, ustanovljati v takih časih podjetja, ki morajo, vsled privilegijev, ki jih uživajo, uničiti celo stroko zasebne trgovine, prizadeti pri tem državi sami velike izgube na davkih in drugih dajatvah, a pri tem kršiti obstoječe zakone, to se nikakor ne sme dopustiti. Zato smo prepričani, da bo našlo to vprašanje že v prvih sejah skupščine same povoljno rešitev, ker zahtevajo to eminentni gospodarski interesi, ker zahtevajo to obstoječi zakoni!

Predlogi ministra trgovine in industrije za omiljenje krize.

Minister trgovine in industrije g. dr. Krajač je poročal v ministrskem svetu o merah, ki bi jih bilo nujno podvzeti za omiljenje gospodarske krize in normalizacijo državnega gospodarstva. Minister dr. Krajač je pri tem predlagal detaljne odnosno predetaljne mere za realizacijo velikega problema štednje. Lotil se je pri administrativnih ukrepih, ki na rešitev velikega problema nimajo in ne morejo imeti prav nobenega vpliva, medtem ko je prezrl mnoge predloge bitne važnosti, ki so bili stavljeni tako na zadnji anketi o gospodarski krizi, kakor tudi na gospodarskem kongresu. No pa pri tem ne smemo odrekati dr. Krajaču dobre volje, ki jo je pokazal s svojim obširnim programom, dasi bi bili s krajšim, a bistveno globokejšim bolj zadovoljni. Predlogi ministra dr. Krajača so:

1. Spričo pomanjkanja gotovine je potrebno, da vse denarne kazni, izrečene v vsej državi, odpišejo in oprostijo, a v pogledu novih se naj izvrši izenačenje, da se ne bo v enem kraju države globilo s 100 dinarji, kar se v drugem kaznuje samo s par dinarji. Sploh pa naj se namesto glob v bodoče odreja kratki zapori, osobito kadar ni poljskega dela.

2. Vse zaporne kazni za vse policijske prestopke se imajo izvrševati samo, kadar seljaštvo ni zaposleno z gospodarskimi produktivnimi deli.

3. Izvrši naj se amnestija dosedanjih političnih in fiskovnih kazni, zlasti v Dalmaciji in na Hrvaškem za vse, kar izvira iz bivše borbe.

4. Definitivno je treba finalizirati agrarne reforme.

5. Vsako ministrstvo naj po lastni uvidnosti izdela svoj kratek gospodarski program ukrepov za daljšo vrsto let.

6. Onemogoči naj se, da bi se okrog državnih ali od države privilegiranih podjetij in institucij formirali privilegirani krogi katerekoli vrste. Noben uradnik ali član upravnega ali nadzornega odbora državnega ali od države privilegiranege podjetja ne more biti istočasno uradnik ali honoriran član katerekoli drugega podjetja v državi. Sorodniki ne morejo biti istočasno v takih podjetjih. Uradniki od teh podjetij ne smejo prejemati ugodnosti ali posojil. Tantijske naj se znižajo na minimum.

8. Splošno naj se reši vprašanje, ali smejo uradniki sodelovati v podjetjih, kjer je interesirana država, glede na izkušnje, da so domala vsa državna ali poldržavna podjetja, pri katerih so sodelovali uradniki, propadla ali so popolnoma pasivna.

9. Iz proračunskih sredstev naj se uvede industrijski kataster v ministrstvu za trgovino in industrijo, da se bodo na ta način lahko pri vsakem podjetju vselej kontrolirali produktivni stroški, kapaciteta podjetja in možnost njegove transformacije za eventualne vojne cilje.

10. Onemogočijo se dumping-ponudbe in dobave.

11. Za borbo proti razkošju naj služi: a) podpiranje pokretov v to svrhu; b) obdavčenje luksuza; c) zahtevke, da državni uradniki in uradnice ne smejo uganjati luksuza, ker sicer izgubijo službo. Vse svoje potrebe morajo kriti z domačo produkcijo; d) potom šole in cerkve naj se vpliva na najširše sloje naroda v pravcu proti luksuzu vobče, a posebej pri ženskah, proti šminkanju lica, ustnic itd. Vsekakor se to mora zabraniti uradnicam za časa uradnih ur; e) zabrani se ženskam, nameščenim v državni službi, pri-

hajati v pisarne v luksuznih toaletah in čevljih; f) za potne liste v inozemstvo, posebno za potovanje v inozemska kopaljšča ali radi zabave, je treba določiti visoke pristojbine odnosno vobče onemogočiti izdajanje takih potnih listov za inozemstvo; g) državnim uradom je treba zabraniti, da bi pogodovali poedince, ki uvažajo luksuzno blago; h) z vsemi razpoložljivimi močmi je treba delovati na tem, da se prepreči vsako razkošno trošenje, posebno popivanje in kuhanje kave in čaja v ministrstvih.

12. a) Vsi državni uradi, dvor ter vse javne institucije in korporacije morajo kriti svoje potrebe izključno z domačo produkcijo; b) v to svrhu se provedejo ukrepi, da ne bodo cene domačih produktov ekonomsko nemotivirano porasle. Vsak prestop se bo najstrožje kaznoval; c) ta zaščita se ima provesti tudi na domače pomorsko in rečno brodarstvo.

13. Nad pravosodjem je treba uvesti kontrolo ter odpustiti vse one, ki vobče ne delajo ali pa pomanjkljivo ali pa ne postopajo napram svojim državljanom z enako mero.

14. Iste mere je treba uvesti v administraciji.

15. Reviziji in kontroli je treba podvreči vse komisije v državi in v inozemstvu ter opozvati, skrajšati ali onemogočiti vse one komisije, ki niso neobhodno potrebne.

16. Regulirati je treba postopanje z državnimi nabavami, da se bodo onemogočile dosedanje zlorabe. Izključiti se morajo vse državne delavnice v lastni režiji, razen neobhodno potrebnih, ki jih določijo ministrski svet.

17. Voditi je treba predhodna proučavanja za reformo poslovanja v Narodni skupščini, da se omogoči hitrejšo poslovanje, manjša izguba časa in strokovno razpravljanje vsakega posameznega predmeta v parlamentu, a istotako tudi v odborih.

18. Preprečiti je treba vsako izkoriščanje države z ugodnostmi v imenu rōdbinskih, prijateljskih itd. zvez.

19. Preprečiti je treba, da administracija ne bo stavljala državnega stroja pred nepopravljiv fait accompli.

20. Onemogočiti je treba uradnikom, da bi za časa zakonitega odmora ali zaprošenega dopusta poleg plače prejeli še kakršnekoli dnevnice.

21. Odpuščati je treba uradništvo, ki se pregreši zoper korektno poslovanje, posebno pri denarni manipulaciji.

22. Provesti je treba reformo državnega monopola in kontrolo njegove politike.

23. Predpisani uradni čas se mora najstrožje držati, ne glede na kako domačo svečanost.

24. Ekonomski državni uradov in podjetij morajo absolutirati poseben tečaj, kako manipulirati z državno imovino, kako štediti, voditi knjige itd.

25. Sedanjí dovoljeni proračun se sme izkoristiti samo do 90 odstotkov.

26. Vsi luksuzni izdatki ter vsi repre-

zentativni izdatki se morajo izključiti iz sedanjega proračuna.

27. Favorizirati se morajo izdatki za produktivne svrhe.

28. Strokovno šolstvo se mora takoj podrediti kompetenci ministrstva za trgovino in industrijo.

29. Treba je stremiti za tem, da se sklęnejo carinske zveze z balkanskimi državami.

30. Ako se pojavi med prebivalstvom glad, n. pr. v Hercegovini, je treba pomagati z denarjem iz državnega proračuna.

31. Od strani merodajnih ministrstev kakor tudi od strani ministrskega predsedstva je treba uvesti komisijo strokovnjakov, ki bodo kontrolirali provajanje vseh teh odredb ter bodo pooblašeni, da provedejo vse sankcije.

Monopoliziranje svetovnih surovin.

Vsak se je z začudenjem vprašal, zakaj angleški štrajk toliko časa traja in zakaj ga angleška vlada še ni končala, ko ima vendar preizkušeno stotletno prakso, da gospodarske krize hitro premaga. Kar zdi se, da ima angleška vlada še važnejše probleme pred seboj in da nadomesti stroške premogovnega štrajka na drugi strani. Zato tudi nima takega interesa, da bi štrajk hitro končala. Če enkrat to vemo, se nam dvigne zavesa pred nekimi gospodarskimi spremembami, ki pomenijo takorekoč novo razdelitev zemlje, vsaj kar se tiče surovin. Vidimo, da si osvajajo nekatere za svetovno gospodarstvo prav važne surovine nekateri veliki centri in da lahko že govorimo o monopoliziranju svetovnih surovin.

V železu in premogu Anglija nikdar ne bo mogla dobiti monopola in se zato za to dvoje manj zanima. Ona hoče po starem načrtu gospodovati, in ker ne more tukaj, hoče drugod. Druge so surovine, kjer hoče Anglija zagospodovati in dvakrat in trikrat nadomestiti izgubo, povzročeno po štrajku. Anglija ima na primer s svojimi kolonijami in dominijami 89½% vse svetovne dobave niklja v rokah, 66% kavčuka, 99% jute itd. Posebni davek, ki ga plačuje Angliji ves svet, gre pri kavčuku do 70%, pri kositru do 82%, drugod pa tudi približno toliko. Ogromne so svote, ki jih Anglija pri tem zasluži. Zato tudi ni čudno, da se je Anglija tako živahno zanimala za kalijevo posojilo in za kavni trust, ki je v Evropi skoraj popolnoma neznan. Dobiček iz take zveze krije sam vse skrbstvo za angleško brezposelnost. Da je pri takih razmerah regulacija cen in dobička nekaj lahkega, nam kaže zvišanje cen za kavo leta 1917, ki je bilo nekaj diktat in ki so ga Angleži kljub konkurenci vsega sveta izsilili. Tako dela sedaj Anglija s kavčukom, regulira izvoz in drži cene umetno kvišku. To se da statistično

prav natančno ugotoviti. Samo Amerika, ki porabi največ kavčuka, je dala Angliji zaslužiti pri kavčuku 800 do 900 milijonov mark; to je pa več kot dvakratna izguba na dobičku pri železu in premogu.

Energični ameriški državni trgovski tajnik Hoover je opetovano opozarjal na to nevarnost in je izračunil, da plača Amerika na leto 600 milijonov dolarjev posebnega davka, samo za take svetovne monopole. Neka cenitev prav, da je dobila Anglija leta 1925 iz enega samega takega monopola ca. 3 milijarde mark čistega dobička.

Umetna ureditev produkcije in cen, v čemer ima Anglija nedoseženo prakso, ki se ne javlja samo pri kavčuku, temveč tudi pri kininu, solitru, jodu, kositru, kaliju itd., je povzročila v Ameriki veliko vznemirjenje in govornijo ameriški krogi večkrat o umetni tvorbli blagovne lakote, o egoističnem izkoriščanju sveta itd. Amerika se bori proti temu s tem, da takih podjetij noče financirati, da propagira varčevanje v kavčuku — kar je težko mogoče —, da sama napravi plantaže in dviga po zgledu Anglije cene pri tistih surovinah, kjer ima ona prvo besedo, kakor pri bakru, petroleju, bombažu itd. Angleži seveda na to odgovarjajo, kažeč na ameriško politiko pri določbi cen za kopoljo, bombaž itd. Vse to nam kaže že precej dozorelo razdelitev sveta glede preskrbe z najvažnejšimi surovinami, nam kaže svetovne kartele in s tem v zvezi dviganje cen dotičnih surovin.

VPRAŠANJE LOKALNIH ŽELEZNIC.

Ministrski svet je na predlog prometnega ministra sklepil, da se takoj prične pogajanja z lastniki lokalnih železnic za ureditev pravnih in finančnih odnošajev med njimi in državo. Kakor znano imamo v naši državi poleg državnih železnic še 3000 km dolgo progno lokalnih železnic, ki so last 40 inozemskih delniških družb. Promet na teh progah opravljajo sedaj državne železnice. Za eksploatacijo bi imela država plačati pogojeno odškodnino, a odškodnina od ujedinenja do sedaj še ni pogojena. To brezpogodbno stanje so povzročile večinoma družbe same, ker niso ob pravem času prenesle sedeže v našo državo in nacionalizirale družbine uprave. Pa tudi vlada sama ni imela časa se baviti s tem vprašanjem, ker je imela veliko posla z drugimi važnejšimi zadevami. Sedaj je vlada sklenila, da se reši tudi vprašanje lokalnih železnic. Pogajanja z lastniki se prične v kratkem. Ob tej priliki se bo odločilo, ali naj se puste lokalne železnice v privatni eksploataciji lastnikov, ali naj ostanejo v državni upravi ali pa naj jih država odkupi. Vprašanje odškodnine za dosedanje eksploatacijo v državni upravi se uredi tekom pogajanj samih.

ZA USTANOVITEV EVROPSKEDA LESNEGA KARTELA.

Kakor se poroča iz Prage se bodo v začetku oktobra t. l. sestali na Dunaju češkoslovaški, avstrijski in rumunski lesni producenti v svrhu nadaljevanja posvetovanja za ustanovitev evropskega lesnega kartela. Vseevropska konferenca lesnih producentov se bo vršila najbrže koncem t. l. v Amsterdamu.

Trgovina.

Zastopnika (agenta) za razpečevanje semen v Kraljevini SHS išče neka danska tvrdka. Interesenti, ki se zanimajo za to zastopstvo, se naj obrnejo na danski kr. konzulat v Zagrebu.

Konkurzi. Konkurz je razglašen o imovini Ivana Jermana, posestnika in lesnega trgovca, ter Ivane Jermanove, posestnice, obeh v Radomlju pri Kamniku (oglasitveni rok do 9. oktobra t. l.). — Dalje je razglašen konkurz o imovini Angela Muniha, trgovca v Vrhovem (prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Radečah 24. t. m. ob 10.; oglasitveni rok do 20. oktobra t. l.). — Konkurz, razglašen o imovini Antona Štora, posestnika na Trojanah, je odpravljen, ker se je sklenila prisilna poravnava.

Dve likvidaciji. Prva mariborska produktivna zadruga čevljarjev, r. z. z. o. z. v Mariboru in Mlekarska zadruga v Šenčurju pri Kranju, r. z. z. o. z., sta prešli v likvidacijo. Upniki se pozivajo na prijavo terjatev.

Pasivnost avstrijske trgovske bilance. Sedaj šele objavljajo številke za junij. Vpeljali so tedaj iz inozemstva blaga za 224 milijonov šilingov, eksportirali so ga pa v inozemstvo za 143 milijonov šilingov. Bilančni pasivum je znašal torej 81 milijonov šilingov, v vseh prejšnjih petih mesecih pa 89 milijonov. S tem se je bilančni pasivum pomnožil za 50 odstotkov. Import se je znižal v prvi vrsti pri dobavah iz Italije, Velike Britanije in iz U. S. A., pomnožil se je pa pri dobavah iz Francije, Ogrske, Poljske in Rumunije. Eksport se je pomnožil zlasti v Rusijo in v U. S. A., zmanjšal se je pa v Nemčijo in na Poljsko. Nemčija, ki je bila v prvem lanskem polletju na prvem mestu nakupovalcev, je šla nazaj na tretje mesto; izvoz na Poljsko ja padel za ca 70 odstotkov.

Angleška zunanja trgovina. Nazadovnanje trgovine se zopet jasno zrcali v podatkih za avgust. Uvoz se je proti istemu mesecu lanskega leta dvignil za 9.400.000 funtov in je dosegel višino 101.140.000 funtov; izvoz je šel pa z 11.250.000 funti nazaj na 49.790.000 funtov. S tem se je

LISTEK.

ODREDBE O DRŽAVNIH NABAVAH PO ZAKONU O DRŽAVNEM RAČUNOVODSTVU O NJIHOVEM IZVAJANJU V PRAKSI.

(Referat tajnika Centrale industrijskih korporacij g. dr. Cvetka Gregoriča na IV. gospodarskem kongresu v Beogradu.)

(Nadaljevanje.)

Ako bi se ugotovilo, da je sklenjena pogodba škodljiva za državo, se mora najprej iskati drugih lekov, da se škoda prepreči ali ublaži, more se med drugim vplivati na sopogodnika, da sporazumno pristane na razveljavljenje ali izpremembo pogodbe.

Za razveljavljenje ali izpremembo pogodbe države brez pristanka sopogodnika je edina pot sodba rednega sodišča na podlagi veljavnih državnih zakonov. Na tem mestu moramo še naglasiti, da nekatera ministrstva izkušajo, da potom uveljavljanja specijalnih pogojev v pogodbi onemogočijo dobavitelju pravico, da v slučaju spora brani svoje interese.

Tako se na primer daje v pogodbe odredba, da se mora dobavitelj v slučaju spora obrniti na redno sodišče. S tem se dobavitelju krati pravica, kojo mu daje

zakon o državnem računovodstvu v členu 99 b, da se more v slučaju spora poslužiti izvedeniške izjave strokovne komisije. Odkazovanje na redno sodišče znači vsled počasnosti naših sodišč očitno zavlačenje odločbe o sporu.

V najnovije formulirane pogojev je sprejelo ministristvo prometa sledečo klavzulo:

„Neizpolnitev prevzete dolžnosti od strani dobavitelja v določenem roku ima za posledico, da se dobavitelju naloži globo v izmeri 2% dnevno od vrednosti pogojene nabave za vsak dan prekoračenega roka poleg globe po členu . . . . . dalje razveljavljenje pogodbe z izgubo kaveije in povrnitev škode državi, kojo je dobavitelj dolžan povrniti iz svoje ostale imovine.“

Odločba ministrstva prometa o predpisu kazni, o razveljavljenju pogodbe in o zapadlosti kaveije je takoj izvršna.

Dobavitelj nima pravice zahtevati kaveijo ali kako drugo odškodnino sodnim ali kakim drugim potom.

Proti takim klavzulam, s katerimi se jemlje dobaviteljem elementarne pravice za zaščito svojih interesov in ki so v nasprotju z vsakim pravnim naziranjem, moramo najodločneje protestirati.

Ugovarjati moramo tendenci, koja se v zadnjem času uveljavlja, da se dela za državo izvršujejo v lastni režiji in da

se državnim podjetjem daje monopol za izdelovanje gotovih predmetov, kateri so se do sedaj izdelovali v prosti konkurenci.

Ministrstvo vojske in mornarice nabavlja priprave za izdelovanje železniških blagajin in ministristvo prosvete hoče izdelovati šolske zvezke za vse šole v državi v državni tiskarni. Na ta način se odvzema delo zasebnemu gospodarstvu, ki plačuje davke in ima potrebne naprave in potreben aparat, kojega vsled krize ne more porabljati. Korist, katero ima država od dela v lastni režiji, je zadosti razvidna iz raznih slučajev.

Pri dobavah za državo na račun reparacij se država žal ne ozira na domače producente predmetov, katere naročuje v Nemčiji. Razumemo, da se to godi iz razloga, ker nabavke v državi obremenjujejo proračun predmetnih oblastev, dočim nabave na račun reparacij ne gre do na breme proračuna. Po kritju najnujnejših potrebščin v prvih letih morala bi država preiti na drug sistem nabavljanja na račun reparacij, namreč v tem smislu, da se naročajo v Nemčiji samo predmeti, kateri se ne izdelujejo doma, odnosno da se naročajo surovine in polfabrikati, gotovi produkti iz njih pa izdelajo doma. Apeliramo na vlado, da se v bodoče pri naročilih na račun reparacij upošteva to načelo. Posebno zahte-

vamo tudi to, da se stavbena dela in montaža materiala, naročenega na račun reparacij, na primer mostov, poveri domačim podjetjem in domačim delavnicam močem.

Od strani državnih organov se često čuje, da hočejo gospodarski krogi pri državnih nabavah prekomerno zaslužiti. V tej zavesti porabljajo razna sredstva, koja so jim na razpolago, na primer ponovno razveljavljenje dobav, zniževanje ofertnih cen za razne predmete. Tako poslovanje ima lahko težke posledice za državo samo. Solidno izdelano blago dobre kvalitete ima svojo ceno, pod katero soliden ponudnik ne more iti. Ako se cene politne poč ta minimum, se solidne firme ne morejo z uspehom udeleževati licitacij. Naročila dobivajo nesolidne firme, koje morajo spriči nizke cene, ako nočejo imeti izgube, dobavljati slabše blago, a da se to prevzame, poizkušati povodom prejema razne nedopustne manipulacije.

Ne moremo molče prezreti pritožb radi korupcije, proti kateri se enako pri- tožujejo državni faktorji, kakor gospodarski krogi. Državne oblasti si prizadevajo, da korupcijo preprečijo, kjerkoli bi se pojavila, a dolžnost zasebnikov je, da državo v tem prizadevanju najenergičnejše podpirajo.

(Dalje sledi.)

pasivnost angleške zunanje trgovine v avgustu v primeri z istim lanskim mesecem podvojila. Pasivna postojanka je znašala v lanskem avgustu 30.700.000 funtov, v letošnjem pa 61.350.000.

Kupujmo in podpirajmo domači izdelek. izvrstno KOLINSKO CIKORIJU

Davki in takse.

Državne trošarine v drugem četrtletju leta 1926. — Od 1. aprila do 30. junija t. l. se je pobralo v naši državi 197.8 milijonov dinarjev državne trošarine in sicer med drugim od sladkorja 101.3 mil. dinarjev, od kave 8 milijonov, od riža 1.1 milijona, od piva 14.3 mil., od navadnega vina 8.7 mil., od električnih žarnic 11.8 mil., od alkohola 31.4 mil., od žganja 6 mil. in od kisove kisline 1 mil. dinarjev. Denos je proračun prekoračil za 10 mil. dinarjev.

Donos neposrednih davkov v naši kraljevini. — V prvi polovici leta 1926 (v prvi polovici leta 1925) se je pobralo v naši kraljevini 685.1 (728.1) mil. dinarjev neposrednih davkov. Po davčnih vrstah se donos razdeli sledeče: neposredni davki s pribitki 342.9 (428) mil. dinarjev, izredni pribitek 154.8 (155.3) mil. dinarjev, invalidski davek 60.6 (38.9) mil. dinarjev, vojaška komorska doklada 26.3 (1.5) mil. dinarjev, davek na poslovni promet 81 (104.2) mil. dinarjev, davka na uradniške plače 19.1 mil. dinarjev in vojnice 0.2 mil. dinarjev. Donos je v l. 1926 zaostal za proračunom za 144.4 mil. dinarjev, v letu 1925 pa je donos prekoračil proračun za 18.4 mil. dinarjev. Koliko se je pobralo na raznih davkih v posameznih pokrajinah, iz statistike ni razvidno, ker ima generalna direkcija davka gotovo povod, da prikritje te podatke, ki na najizrazitejši način dokazujejo neenakomernost davčne prakse v posameznih pokrajinah.

Promet.

Zračna proga Dunaj—Benetke. — S 15. septembrom se bodo ustavljali aeroplani, ki izvršujejo potniški promet med Dunajem in Benetkami, tudi v Gradcu.

Izdaja novih železniških tarif. — Kakor smo že poročali, stopijo s 1. oktobrom nove železniške tarife v veljavo. Nove tarife obsegajo dva zvezka in so te dni izšle v založbi Generalne direkcije državnih železnic, in sicer 1. lokalna tarifa za prevoz blaga, ki obsega izpremembe železniškoobratnega pravilnika, blagovne klasifikacije, nadalje določbe o računanju voznine in posebnih pristojbin in 34 izvoznih ter 40 izjemnih tarif in tarifne tablice in stane z dopolnilom 70 Din. — Obenem je izšla kot poseben zvezek 2. tarifa za luke, ki obsega poleg ostalih določb 48 pristaniščnih tarif s pripadajočimi vozarinskimi stavki in stane 60 dinarjev. Interesenti dobijo tarife pri vratarju Direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Industrija.

Slabo gospodarstvo državne sladkorne tovarne. Člani finančnega odbora so v četrtlet pregledali državno tovarno sladkorja v Čukarici pri Beogradu. Ugotovili so, da znaša dešičit v letih 1924/1925 31 milijonov dinarjev. Ravnatelj je ta primanjkljaj opravičeval s tem, da je bila sladkorna pesa drago plačana, do čim se je sladkor prodajal po nizki ceni. Tovarnica je stopila v kartel sladkornih tovarn, kjer je lani bila hiperprodukcija sladkorja in si je bilo treba zasigurati prodajo. Od tovarnice kupuje sladkor okrog 30 grosistov, ki so se obvezali, da sladkorja ne bodo kupovali v inozemstvu. Od 1. januarja do 1. junija t. l. je dobila tovarna 1 milijon dinarjev premjemkov in ima rezerve za 6 milijonov. Finančni odbor je ugotovil, da je letošnji dobiček mnogo premajhen za rentabilnost, ker država vlaga v tovarno 20 milijonov dinarjev.

Ugodna prilika za ustanovitev tovarne. Češkoslovaška tvrdka Alois Podzimek, Týniště n/Orl. je vsled preureditve obrata opustila fabrikacijo čevljev in ima sedaj na razpolago kompletno strojno ureditev za tovarno čevljev, katero bi rada zamenjala s kakim tukajšnjim interesentom za poljubno kurentno blago, kakor moko, koruzo, hrastov les itd. Seznam

omenjenih strojev z označbo cen je interesentom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo na vpogled.

Alpine Montan. V zadnjih dneh so zamogle avstrijske železave in jeklene tovarne v prvi vrsti Alpine Montan, vpisati večje število naročil. Naročila niso samo inozemska, temveč v večjem obsegu tudi domača. Dobra sedanja konjunktura bo napotila družbo Alpine Montan, da bo svoj obrat, ki je sedaj še zelo omejen, v najbližji bodočnosti spel povečala.

Češkoslovaški premog. V drugem letošnjem četrtletju so kopali črni premog v 107 jamah, zaposlenih je bilo pa 56 tisoč 630 delavcev; rjavi premog je kopalo v 182 jamah 36.000 delavcev. Črnega premoga so nakopali 2.814.000 ton, rjavega 4.145.000 ton. Koksa so napravili 482.000 ton, briketov iz črnega premoga 36.560 ton, iz rjavega 42.700 ton. Premogovniki so zase porabili 13% produkcije pri črnem in 10.4% produkcije pri rjavem premogu. Zaloge v jamah črnega premoga so zadostovale 69 dni, v jamah rjavega pa 165 dni. Delo enega delavca za posad je znašalo pri črnem premogu 881 ton, pri rjavem 1878 ton. V drugem četrtletju je eksportirala Češkoslovaška 302.400 ton črnega in 508.000 ton rjavega premoga, dalje 110.000 ton koksa in 222.500 ton briketov. V Avstrijo je šlo 224.000 ton črnega premoga in 55.000 ton rjavega, v Nemčijo 30.000 in 452.000 ton. Ostali premog in briketi so šli na Poljsko, v Jugoslavijo, Rumunijo, Italijo, Ogrsko, Švico, Dansko, Holandsko in Bolgarijo. V istem času je Češkoslovaška uvozila 312.000 ton črnega in 6300 ton rjavega premoga, 3700 ton briketov, 31.000 ton koksa in 1680 ton antracita.

Avstrijske tekstilije na Ogrskem. Šele pred par tedni je stopila v veljavo avstrijskoogrsko trgovska pogodba in že gre avstrijski eksport tekstilij rapidno navzgor. Ogrski trgovski krogi so z ozirrom na pogodbo pri avstrijskih tovarnah

veliko naročili in naročila se sedaj izvršujejo. Strokovni krogi ugotavljajo, da obstoji 12% vsega ogrskega importa iz tekstilij in da-dobiva Ogrska 25% vsega tekstilnega blaga iz Avstrije. Pričakujejo še nadaljnega dviganja avstrijskega tekstilnega importa. Glede volnenega in bombaževnega blaga je pa Avstrija itak edini ogrski importer.

Mednarodni bakreni kartel. Rekli so, da bo začel delovati Mednarodni bakreni kartel s 1. oktobrom. Nemški člani kartela pa doslej niso dobili še nobenega obvestila. Kartel se imenuje Copper Export Trading Co. Copper = Kupfer = baker, trading = prodajni. Poročila ameriškega kartelnega vodstva izražajo sicer upanje, da bo morda mogoče držati se določenege roka, da je pa tudi nadaljno odgodenje mogoče. Evropski člani kartela imajo že vse pripravljeno, da se prodaja s 1. oktobrom lahko prične.

Nemško železo in Amerika. V prvih letošnjih šestih mesecih so eksportirali Nemci v Ameriko 128.800 ton železa in železnih izdelkov, lani v istem času pa samo 62.300 ton. Samo surovega železa so eksportirali letos 90.000 ton = 70% vsega izvoza, lani 51.00 ali 82%. Tračnic so eksportirali 9100 ton, železa v palicah 3250 ton itd. Prav v zadnjem času je eksport nekoliko ponehal.

Nemška barvna industrija in Amerika. Upravni člani interesne skupnosti barvne industrije se podajo iz Nemčije v Ameriko. Namenov je več. Poleg tekočih opravkov v U. S. A. se hočejo nemški zastopniki pomeniti z ameriškim razstrelivnim sindikatom in hočejo na drugi strani stopiti v ožje stike z najvažnejšimi ameriškiimi producenti bencina, zlasti s Standard Oil Co., ki je dobila že akcijsko udeležbo pri nemški Gasolin A. G. Morda je namen tudi ta, da se na širšo podlago postavi produkcija barv za izdelavo farmacevtskih izdelkov, s katero so nekatere ameriške tovarne že pričele.

S tem je bila dosežena na koncu julija skoraj poltretja milijarda. Julijev prirastek nasproti prejšnjemu mesecu znaša 107 milijonov mark in je torej približno isti kot prejšnje mesece (zgoraj je označen zmeraj prirastek dveh mesecev). Od konca decembra 1925 do konca letošnjega julija je znašal prirastek 840 milijonov mark, to je skoraj 50 odstotkov tedanjega stanja.

RAZNO.

Svetovno pridobivanje zlata v letih 1915 in 1925. — Pridobitve zlata so znašale na celem svetu (v milijonih funtov) leta 1915 96.4 in leta 1925 pa 81.0. Pri tem je udeležena Anglija za 60.6, odnosno za 56.2 in vse druge države 35.8, odnosno s 24.8. Zmanjšanje za 15.4% v letu 1925 napram letu 1915 se pripisuje za 7% Angliji in za 21% pa drugim državam.

Zaključek mednarodnega sejma na Reki. — O mednarodnem sejmju na Reki, ki se je zaključil 12. t. m., se izražajo italijanski listi tudi glede gmotnega uspeha zelo pohvalno. Sejmu pripisujejo tudi velike uspehe v tem oziru, da je semenj zopet jasno potrdil, da obstoja funkcija Reke v vpostavitvi zveze z Orijentom. Že sedaj govorijo, da bo tretji semenj drugo leto še obširnejši. Mnogo govorijo italijanski listi tudi o udeležbi Jugoslavije na tem sejmju. V propagandnem oziru ne bi bilo pogrešno, ako bi se za ta semenj v večji meri zanimala tudi Slovenija.

Pogajanja med Nemci in Poljaki. V začetku prihodnjega meseca bo prišla poljska delegacija nazaj v Berlin, da nadaljuje započeta trgovska pogajanja. Poljaki bodo do tedaj preštudirali nemške želje in bo imela delegacija že vse pripravljeno v natančen odgovor. Nemci naglašajo, da imajo trdno voljo za dosego sporazuma, in izražajo upanje, da bodo tudi Poljaki brezpogojno voljni, pogoditi se z Nemčijo.

Gospodarske vesti. Po najnovejših cenitvah poljedelskega urada v Zedinjenih državah bo znašal letošnji pridelek ozimne pšenice 626 milijonov bušlov; lani jih je bilo samo 398 milijonov. Pridelek koruze se nč razlikuje dosti, 2700 napram 2900 milijonom, oves 1250 in 1500, rž 40 in 48 milijonov bušlov. — Letošnja letina v Češkoslovaški bo dala 1 milijon meterskih stotov manj pšenice kot lani, rži pa dva milijona manj. — Belgijci se pogajajo doma o dodelitvi kontingentov za železni kartel. Če se bodo zedinili, bodo zahtevali v mednarodnem kartelu zvišanje belgijskega kontingenta na 290.000 ton. — Latvijska banka (Riga) bo znižala s 1. oktobrom obrestno mero na 14%, s 1. januarjem 1927 na 13, s 1. aprilom 1927 na 12%. Bo še zmeraj zelo visoka. — Poleg švicarskega posojila za francoske železnice bodo najeli Francozi še holandsko posojilo, ki se bo uporabilo istotako v namene francoskih državnih železnic. Znašalo bo 30 milijonov holandskih goldinarjev. — V posebnem članku smo pisali o eksportnem kartelu avstrijskih industrijcev. Sedaj bemo, da si bodo ustanovili posebno eksportno banko z akcijskim kapitalom 100 tisoč funtov. — Norveška banka je znižala obrestno mero od 5 in pol na 5 odstotkov. — Beremo senzacionalno, doslej še nepotrjeno vest, da je večina akcij »Crédit Lyonnais« v rokah berlinske banke Mendelssohn und Co. — Konjunktura v ogrskem premogarstvu je še kar naprej dobra. V zadnjem času se je zboljšala zlasti vsled naročil železnic in pa vsled povečanega eksportnega povpraševanja. Premogovniki so lahko sprejeli večje število novih delavcev. Železnice so s 15. t. m. zvišale svojo premogovno nabavo za 20% čez množino v pogodbi določeno. — Iz Finske pride na Nemško vsak mesc 10.000 ton zmrznjenega mesa, vsak mesc 10.000 ton zmrznjenega mesa. Posledice angleškega štrajka se poznajo tudi v industriji jute. Eden največjih koncernov v industriji jute mora vsled pomanjkanja premoga zapreti pet od sedmih svojih tovarn, čeprav je produkcija za bližnjih osem do deset mesecev razprodana. Predilnice in tkalnice bi ob zadostni količini premoga lahko v bodočih dveh mesecih svojo produkcijo povišale in bi še zmeraj mogle prevzeti nova naročila. — Finci so najeli v Newyorku posojilo 15 milijonov dolarjev po 6%, deset let neodpovedljivo. — Banque de

Stalno rastoče povpraševanje po Schichtovem milu znamka „Jelen“

zahteva, da se ta izvrstni, v kakovosti nedosegljivi proizvod vodi v vsaki trgovini. Ako si hočete zagotoviti hvaležen krog odjemalcev in doseči v milu trajno, dobičkanosno kupčijo, potem razpečavajte samo pravo Schichtovo milo št. 27 znamke „Jelen“ oziroma Schichtovo terpentinovo milo št. 18 znamke „Jelen“.

Denarstvo.

Italijanski 25 lirski bankovei veljavni le do 31. decembra 1926. Odlok z dne 9. septembra 1926, ki je bil objavljen v italijanskem uradnem glasilu, odreja, da se bodo 25 lirski bankovei odtegnili iz prometa dne 31. decembra 1926.

Francija plačuje dolge. Agencija »Havas« poroča iz Londona: Francoska vlada je danes plačala angleški vladi na račun svojega dolga 2 milijona funtov šterlingov. Ta vsota predstavlja prvi obrok za poravnavo vojnega dolga v smislu začasnega sporazuma, ki ga je podpisal 22. aprila Raul Peret.

Izplačevanje 10. kupona sedemodstotnega investicijskega posojila od 1921. Finančni minister je dal generalni direkciji državnih dolgov na razpolago pri Narodni banki znesek 17.46 milijona Din za izplačevanje 10. kupona sedemodstotnega investicijskega posojila iz leta 1921. Izplačevanje se je pričelo 15. t. m.

O ogrskih bankah. Ogrski bančni krogi pripravljajo veliko fuzijsko gibanje. Posamezni denarni zavodi si hočejo po-

polnoma priključiti ona podjetja, kojih akcijsko večino imajo v rokah, in hočejo napraviti ta podjetja za posamezne oddelke bank. Vzrok te akcije je namen bank, da se izognejo dvojnemu oziroma večkratnemu obdavčenju. Dalje bi bilo na ta način veliko uradnikov odveč, in banke bi pričele uradnike na novo odpuščati. Gospodarski, zlasti industrijski krogi energično protestirajo proti temu načrtu in pravijo, da bi se s pretvorbo podjetij v bančne oddelke začela težka in moreča birokratizacija in da bi industrija zgubila svojo samostojnost. Protestirajo tudi proti nameravani novi redukciji uradnikov.

Naraščanje hranilnih vlog na Nemškem. Nemški državni statistični urad priobčuje razvoj hranilnic na Nemškem od lanskega decembra naprej. Vloge v vseh nemških hranilnicah so bile sledeče:

- Konec decembra 1925 1629 milj. mark;
- konec februarja 1926 1938 milj. mark;
- konec aprila 1926 2154 milj. mark;
- konec junija 1926 2362 milj. mark;
- konec julija 1926 2469 milj. mark.

France bo vsled parlamentarnega sklepa začela v kratkem z nakupom zlatih novcev. Nakupovala bo po določenem kurzu tako inozemske kot domače novce. — Od 2. do 4. oktobra se bo vršilo na Dunaju takozvano **Srednjeevropsko gospodarsko zborovanje**. Med drugim bodo razpravljali tudi o vprašanju srednjeevropskih železnic. — Za dobavo tračnic Jugoslaviji se poleg Čehoslovakov zanimajo tudi Poljaki. Dobava bi se deloma zamenjala z nakupom tobaka v Jugoslaviji. — Ljudski komisariat Sovjetskih republik je razširil italijansko-belgijski koncesijski petrolejski družbi koncesijo od 415 ha na 1515 ha. — Priprave za nadaljevanje pogajanj o Češkoslovaškonomiški trgovski pogodbi so že toliko napredovale, da se bodo koncem tega meseca začela oficialna pogajanja. — Pred odpravo prisilnih poravnjav bodo prisilnoporavnalno kvoto zvišali na Ogrskem na 50 odstotkov. — Z 10. t. m. je stopila na Grškem v veljavo nova carinska tarifa. — V Londonu se je začel 14. t. m. veliki volneni trg in bo trajal najbrž do 5. oktobra. Na razpolago je: 78.500 bal avstralske volne, 85.600 novozelandske, 4500 južnoafriške 21.900 južnoameriške, skupaj 190.500 bal. Od prej jih je ostalo še 7100, torej skupaj ca. 198.000 bal.

Ljubljanska borza.

Petek, dne 17. septembra 1926.

Vrednote: Invest. posojilo den. 72.50, ex kup.; loter. drž. renta den. 305, bl. 308; zast. listi Kr. dež. banke den. 20, bl. 22; kom. zadolžn. Kr. dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica den. 193, bl. 196; Ljublj. kred. banka den. 165, bl. 170; Merk. banka, Kočevje, den. 90, bl. 94; Prva hrv. šted., Zagreb, den. 865, bl. 867; Slav. banka, Zagreb, den. 49; Kred. zavod, Ljubljana, den. 165, bl. 175; Strojne tovarne, Ljubljana, den. 112, bl. 115; Združ. papirnice Vevče den. 108; Stavbna družba den. 55, bl. 65; »Šešira«, den. 103, bl. 104, zaklj. 104.

Blago. Les: Bukove okroglice, suhe, feo nakl. post., 2 vag., den. 16, bl. 16, zaklj. 16; hrastovi hlodi od 40 cm napr., ravni, čisti, feo Sušak, den. 800; remeljni 7/7, 8/8 in polovičarji, feo meja, bl. 475; hrastova drva, suha, meterska, zdrava, feo nakl. post., bl. 18; bukova drva, suha, meterska, zdrava, feo vag. meja, den. 20,50; skorete — smreka, 12 mm, paralelne, od 18 cm napr. media 34, I., II., III., monta, feo vag. meja, den. 600; Brzojavni drogi, smreka, jelka, bor, mecesen obeljeni, zdravi, ravni in primerno suhi: 6,50 m, obseg v vrhu 38 cm, obseg 2 m od

spodnjega konca 53 cm, za komad den. 40; 7,50 m, obseg v vrhu 40 cm, obseg 2 m od spodnjega konca 58 cm, za komad den. 52; 8,50 m, obseg v vrhu 42 cm, obseg 2 m od spodnjega konca 60 cm, za komad den. 68 feo vag. meja via Trbiž. — Zito in poljski pridelki: Pšenica nova, feo nakl. post., bl. 260; pšenica domača nova, feo nakl. post., bl. 285; koruza, feo vag. nakl. post., bl. 165; rž domača, feo nakl. post., bl. 205; oves novi, feo nakl. post., bl. 155; fižol beli novi, feo vag. nakl. post., bl. 170; krompir rani, feo vag. slov. post., bl. 95; laneno seme, feo Ljubljana, den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana, den. 370; seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. post., bl. 100.

TRŽNA POROČILA.

Cene za kolonijalno blago na svetovnih tržiščih. — Okoli 15 Din so notirale cene na newyorški borzi za kavo Santos št. 4 = 22.12, za Rio št. 7 = 17.87, za september 17.42, za december 16.75, za marec 16.30, za maj 15.96 in za julij 17.70. Sladkor je notiral za september 2.64, za december 2.70, za januar 2.73 in za marec 2.66.

Dunajska borza za kmetijske produkte (15. t. m.). Okrepitev tečajev na ameriških borzah in na budimpeštanskem terminkem tržišču je povzročila na dunajski blagovni borzi prijaznejšo tendenco. Največje zanimanje je za rž. Uradno notirajo v šilingih vključno blagovno-prometni davek brez carine za 100 kg ab Dunaj: pšenica: domača 37.25 do 38.25, madžarska potiska (79—80 kg) 42—43; rž: marchfeldska 26.75—27, peštanska 27.75—28; ječmen: I. domači 34—38, slovaški 34—49; turščica: 24.50—25.50; oves: domači 23.75 do 24.50; moka: »0« (v trgovini na debelo): domača 72—75, madžarska 68 do 73, jugoslovenska 67—71.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. septembra t. l. ponudbe za dobavo borovih plohov in mehkih desk, za dobavo »Klinker« plošč; do 24. septembra t. l. ponudbe za dobavo 400 kg loja, za dobavo inventarja za vozne snazilce, za dobavo 5000 kg kalcinirane sode; do 2. oktobra t. l. za dobavo raznega železa, jekla, pločevine, žice, žične vrvi, žičnikov, vijakov itd. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. —

Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 21. septembra t. l. ponudbe za dobavo 2500 kg žebeljev za tračnice. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 25. septembra t. l. ponudbe za dobavo 130 m³ jamskega lesa, do 27. septembra t. l. za dobavo 5000 kg ovsu ter za dobavo okovja za okna in vrata. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 30. septembra t. l. ponudbe za dobavo 1 dežnika ozir. solnčnika za zaščito merilnih instrumentov, do 10. oktobra t. l. pa za dobavo 3500 m bakrenih vrvi. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. septembra t. l. pri komandi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 9600 kg moke. — Dne 29. septembra t. l. pri odelenju za mornarico v Zemunu glede dobave 205.000 kg moke. Dne 30. septembra t. l. pri direkciji državnega rudnika v Zabukovci pri Celju glede dobave 120 m³ jamskega lesa; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 30.000 kg raznega papirja. — Dne 5. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 2220 kg mila za pranje in 120 kg toaletnega mila ter za dobavo 1810 kg loja. — Dne 6. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 5075 kg železne in jeklene žice; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 1000 zvitkov strešne lepenke ter glede dobave stavbenega materiala. — Dne 8. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznega stavbenega materiala, držajev za orodje itd. — Dne 11. oktobra pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave mizarskega materiala. — Dne 12. oktobra t. l. pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu glede dobave bakra, kositra, svinca v blokkih in ploščah, okroglega bakra, bakrene, cinkove, bele, železne pocinkane pločevine, pocinkane svinčene cevi, kompozicije itd.; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave železnih vijakov, glede dobave raznega stavbenega lesa ter glede dobave materiala za razsvetljavo vagonov; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega materiala (loj, smolnaté baklje, bombaž, milo, kalijevo milo, vazelin). — Dne 14. oktobra t. l. pri direk-

ciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave manometrov in reflektorjev; pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave 58 kom. »Restarting« injektorjev razreda SZ. — Dne 15. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega kovinastega materiala, karbidnih gorilcev itd.; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 2000 kom. vijčnih zapenjač (Schraubenkupplungen). — Dne 16. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 50.000 zvitkov brzojavnih trakov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Narocajte in razširjate »TRGOVSKI LIST«!

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani
priporočila

špecerijsko blago

raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudninsko vodo

Lastna pražarna za
kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIK NA RAZPOLAGO!

Sode in sodarska dela

vseh velikosti in vrst izvršuje najceneje, točno in dobro

FRAN REPIČ, sodarsko podjetje,
Ljubljana — Trnovo.

SLOVENIA-TRANSPORT d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
Izvršuje vse spedijske posle, reekspedicije, vskloditvenja, prevoze, carinjenje robe. — Telefon št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.
Izvršuje ocarinjenje, carinske reklamacije, rekurze in vsa v carinsko stroko spadajoča dela. — Telefon št. 723.

Oglejte si

bogato zalogo nogavice in rokavice za dame, gospode in otroke, vezene, navškov in čipk ter druge modnega in toaletnega blaga, potrebščin za šivilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo
po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika,
ob vodl. levo.

ŠTAMPILJE VSEH VRST
ETIKETE - PEČATI
in graverska dela

Anton Černe - Ljubljana
graveur   Kongresni trg 10

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri poš. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Edino šivalni stroji in najboljši koleša

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! **Gritzner Adler** Tudi ne obroke!

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika
Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopu)

Brzojavko: Kredit Ljubljana

Telefon štev. 40, 457, 548, 805, 806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.